

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA PEDAGOGIK YONDASHUVLAR: MUAMMO VA YECHIMLAR

*Toshkent viloyati Olmaliq shahar, Ipak yo'li innovatsiyalar universiteti,
assistent. Bosh direktori-boshqaruv raisi **Kutlimuratov Aziz Ruzimovich**
E-mail. azizruzimovich37@gmail.com,
+998931604848*

Annotatsiya: Raqamli ta'lim muhitining zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rni va ahamiyati kundan-kunga oshib bormoqda. Ushbu maqolada, raqamli ta'lim muhitida pedagogik yondashuvlarning roli, mavjud muammolar, ularni bartaraf etish yo'llari va talabalarning intellektual rivojlanishi uchun zarur shart-sharoitlar ko'rib chiqilgan. Maqola asosan XXI asrning yangi pedagogik texnologiyalari va kiberpedagogika asoslariga tayanadi

Kalit so'zlar: Raqamli ta'lim, pedagogik yondashuvlar, kiberpedagogika, innovatsion texnologiyalar, talabalar intellekti, faol ta'lim.

Аннотация: Роль и значение цифровой образовательной среды в современной системе образования с каждым днем возрастает. В данной статье рассматривается роль педагогических подходов в цифровой образовательной среде, существующие проблемы, пути их решения, а также необходимые условия для интеллектуального развития студентов. Статья основывается на новых педагогических технологиях XXI века и принципах киберпедагогике.

Ключевые слова: цифровое образование, педагогические подходы, киберпедагогика, инновационные технологии, интеллект студентов, активное обучение.

Annotation: The role and significance of the digital learning environment in the modern education system are increasing day by day. This article examines the role of pedagogical approaches in the digital learning environment, existing problems, ways to address them, and the necessary conditions for the intellectual development of students. The article is primarily based on the new pedagogical technologies of the 21st century and the principles of cyber-pedagogy.

Keywords: digital education, pedagogical approaches, cyber-pedagogy, innovative technologies, student intellect, active learning.

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar markaziy o'rin egallamoqda. Raqamli ta'lim muhiti – bu ta'lim jarayonini sifat jihatdan yaxshilashga xizmat qiladigan, o'quv jarayonini avtomatlashtirish va individualizatsiya qilish

imkoniyatlarini ta'minlovchi yangi platformadir. O'quvchilarga faol yondashuv va o'z ta'limiga egalik huquqi shakllantirish uchun raqamli muhit muhim rol o'ynaydi

Shu sababli, bugungi kunda pedagogik yondashuvlarni yangilash va raqamli vositalardan samarali foydalanish muammosi juda dolzarb hisoblanadi.

Tahlil va Muhokama

1. Raqamli ta'lim muhitida pedagogik yondashuvlar

Raqamli ta'lim muhiti zamonaviy ta'lim jarayonining asosiy tashkil etuvchisi bo'lib, u o'quvchilarning bilim olish jarayonini sezilarli darajada soddalashtiradi va samaradorligini oshiradi. Raqamli texnologiyalar yordamida pedagogik yondashuvlar talabalarning intellektual rivojlanishi va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan

Bu jarayonda pedagog-psixologlarga mashaqqatli harakatlar talab qilinadi, chunki raqamli muhitda faol ishlash uchun yangicha metodikalar va kompetensiyalar zarur.

Raqamli ta'lim muhitining afzalligi shundaki, unda o'quv materiallarini turli formatlarda (matn, audio, video, interfaol ilovalar) taqdim etish mumkin. Masalan, multimedia vositalari yordamida murakkab mavzularni intuitiv tarzda tushuntirish va ularni amaliyotda qo'llash imkoniyatlari mavjud. Bundan tashqari, raqamli platformalar orqali turli testlar va baholash usullaridan foydalanib, talabalarning natijalarini tezkor va aniq baholash mumkin. Bunday yondashuv ta'lim jarayonini yanada samarali va ob'ektivlashtiradi

2. Raqamli ta'lim muhitida mavjud muammolar

Raqamli ta'lim muhitini joriy etish jarayonida bir qator muammolar paydo bo'lishi mumkin. Birinchidan, o'qituvchilar va talabalar raqamli texnologiyalardan to'liq foydalana olmasliklari katta muammo hisoblanadi. O'qituvchilarning raqamli kompetentsiyasi past bo'lsa, ularning innovatsion texnologiyalarni qo'llashga qodir bo'lish ehtimoli kamayadi. Shuningdek, ba'zi talabalar ham kompyuter savodxonligi pastligi sababli raqamli muhitda o'qishda qiynalishi mumkin

Ikkinchidan, raqamli resurslarning yetishmasligi va ularning sifati ham muhim muammo hisoblanadi. Ba'zi hollarda, mavjud dasturiy vositalar yoki elektron resurslar talabalar uchun noqulay bo'lishi yoki ularga mos kelmasligi mumkin. Bundan tashqari, texnik jihatdan nosozliklar – masalan, sekin internet yoki eski qurilmalar – ham ta'lim jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Raqamli muhitda ta'lim olish uchun zamonaviy texnika va infrastruktura mavjud emasligi esa butun jarayonni qiyinlashtiradi

3. Muammolarni hal qilish yo'llari

Raqamli ta'lim muhitidagi muammolarni hal qilish uchun birinchi navbatda o'qituvchilarni raqamli texnologiyalar bilan tanishtirish va ularga yangicha pedagogik yondashuvlar haqida tayyorlash lozim. O'qituvchilarning raqamli kompetentsiyalarini

oshirish uchun maxsus kurslar va treninglar tashkil etish tavsiya etiladi. O'qituvchilarni yangi pedagogik texnikalar bilan ta'minlash, ularga multimedia vositalar yordamida o'quv materiallarini tayyorlashni o'rgatish ham muhimdir

Bundan tashqari, oliy ta'lim muassasalarida raqamli ta'lim muhitini yaratish uchun mahalliy va xorijiy tadqiqotchilarning pedagogik qarashlaridan foydalanish ham ahamiyatli. Masalan, xorijdagi universitetlarda qo'llaniladigan raqamli ta'lim model va strategiyalarini o'rganib, ulardan foydalanish mumkin. Hamkorlikda ishlash va o'quv materiallarini interfaol tarzda taqdim etish orqali ta'lim jarayonini yanada samarali qilish mumkin

4. Talabalarning intellektual rivojlanishi va raqamli muhit

Raqamli ta'lim muhiti talabalarning intellektual rivojlanishiga katta hissa qo'shadi. Bugungi kunda oliy ta'lim tizimida talabalarning intellektual ko'nikmalarini rivojlantirish uchun maxsus dasturlar va ilovalar ishlab chiqilmoqda

Masalan, turli dasturiy vositalar yordamida talabalarga murakkab masalalarni hal qilishga o'rgatish, ularning analitik va ixtiyor-tafakkur ko'nikmalarini shakllantirish mumkin.

Bunday innovatsion yondashuvlar talabalarni mustaqil fikrlashga undaydi hamda ularning ijtimoiy-o'zaro ta'sir ko'nikmalarini oshiradi. Raqamli ta'lim muhitida talabalar o'zlarining bilimlarini mustaqil ravishda oshirishlari va turli manbalardan foydalanishlari mumkin. Bu esa ularning intellektual rivojlanishiga yordam beradi va zamonaviy talablarga javob beradigan mutaxassislar tayyorlashga yordam beradi

Shuningdek, raqamli ta'lim muhitida fanlararo integratsiya amalga oshirilishi ham talabalarning intellektual rivojlanishiga yordam beradi. Masalan, matematika, fizika va informatika fanlarini birlashtirish orqali talabalarga murakkab masalalarni hal qilishga o'rgatish mumkin. Bunday integratsiya raqamli texnologiyalar yordamida amalga oshirilganda, talabalar uchun o'rganish jarayoni yanada qiziqarli va samarali bo'ladi

5. Raqamli pedagogikaning ta'lim natijalariga ta'siri

Raqamli pedagogika ta'lim natijalarini yaxshilashga xizmat qiladi. Raqamli pedagogika yondashuvi talabalar faolligini oshirish, hamkorlikni kuchaytirish va bilimlarni egallash uchun raqamli vositalardan samarali foydalanishga qaratilgan. Raqamli ta'lim muhitida talabalar o'zlarining bilimlarini tezkor ravishda sinab ko'rishlari va xatolarni tuzatishlari mumkin. Bunday yondashuv bilimlarni mustahkamlashga yordam beradi va talabalarning motivatsiyasini oshiradi

Raqamli pedagogika hamda innovatsion texnologiyalar yordamida ta'lim jarayonining sifati sezilarli darajada oshirilishi mumkin. Masalan, mobil ta'lim (m-learning) yondashuvi talabalarga joyidan turib ham o'qish imkoniyatini beradi. Mobil ilovalar orqali talabalar o'zlarining bilimlarini mustaqil ravishda oshirishlari va turli

manbalardan foydalanishlari mumkin. Bunday yondashuv ta'lim jarayonini yanada elastik va moslashuvchan qiladi

Xulosa

Raqamli ta'lim muhiti XXI asrda zamonaviy ta'lim jarayonining ajralmas qismi bo'lib, uning samaradorligi pedagogik yondashuvlarning yangilanishiga bog'liq. Raqamli muhitda muammolar mavjud bo'lsa ham, ularni hal qilish uchun innovatsion texnologiyalar va yangicha pedagogik metodlar qo'llanilishi kerak. Talabalarning intellektual rivojlanishi hamda mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish uchun raqamli ta'lim muhitidan samarali foydalanish zarur. Natijada, raqamli pedagogika ta'lim natijalarini yaxshilashga xizmat qiladi va ta'lim manzarasini keskin o'zgartiradi

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati

1. Kiber pedagogika – XXI asrda raqamli ta'lim muhiti pedagogikasi. (2025). International Scientific and Practical Conference.
2. Raqamli ta'lim muhitida pedagogik va kiberpedagogik yondashuvlar. (2023).
3. Raqamli ta'lim muhitida talabalar intellektini rivojlantirish. (2023).
4. Bo'lajak tarbiyachilarning raqamli kompetentsiyasini shakllantirishda. (2025).
5. Innovatsion texnologiyalar va raqamli ta'lim muhitida andragogik yondashuvlar. (2023).
6. Oliy ta'lim muassasalarida raqamli ta'lim muhitini yaratish. (2023).
7. Raqamli ta'lim muhitida fanlararo integratsiyani pedagogik jihatdan tahlil qilish. (2023).
8. Ta'lim sohasida raqamli texnologiyalarni joriy qilish. (2023).
9. Ta'lim klasteri sharoitida ta'lim jarayonini raqamli texnologiyalar bilan takomillashtirish. (2023).
10. Raqamli pedagogika: ta'lim natijalarini yaxshilash. (2023).